

. **ਦੀਵਾ** = .

. ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਘੁਮਿਆਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਭਾਂਡਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੂੰ ਦੀ ਬੱਤੀ ਅਤੇ ਤੇਲ ਜਾਂ ਘਿਉ ਆਦਿ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਤੀ ਦੇ ਤੇਲ ਜਾਂ ਘਿਉ ਵਿਚ ਗਿੱਲੀ ਹੋਣ ਤੇ ਬਾਹਰ ਵੱਧਵੇਂ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਤੇ ਇਹ ਦੀਵਾ ਅੰਧੇਰੇ/ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਦੀਵੇ ਵਿਚ ਤੇਲ ਹੈ ਇਹ ਜਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਤੇਲ ਜਲ ਜਾਣ ਤੇ ਹੀ ਦੀਵਾ ਬੁੱਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

. **ਬਲੈ** = ਬਲਣਾ ਭਾਵ ਜਗਣਾ।

. ਅੱਗ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਾੜਨਾ, ਭਸਮ ਕਰਨਾ। ਰੂੰ ਦੀ ਬੱਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਤੇਲ ਜਾਂ ਘਿਉ ਸੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਦੀਵੇ ਵਿਚ ਤੇਲ ਜਾਂ ਘਿਉ ਰਹੇਗਾ, ਦੀਵਾ ਲਗਾਤਾਰ ਬਲਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਜਲਣ/ਬਲਣ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਹੀ ਦੀਵੇ ਦਾ ਬਲਣਾ/ਜਲਣਾ ਹੈ।

. **ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ** = ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਹੀ ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਸੂਰਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਰੌਸ਼ਨਾਅ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਥੇ ਚਾਨਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦਿਨ ਚੜਿਆ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਧਰਤੀ ਦਾ ਜੋ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ/ਆਉਂਦੀ, ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਧਰਤੀ ਦੀ ਛਾਂ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਜਗਹ ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

. **ਜਾਇ** = ਚਲਾ ਜਾਣਾ, ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ।

. **ਸਲੋਕ ਮ:1** ॥

ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ ॥ ਬੇਦ ਪਾਠ ਮਤਿ ਪਾਪਾ ਖਾਇ ॥

ਉਗਵੈ ਸੂਰੁ ਨ ਜਾਪੈ ਚੰਦੁ ॥ ਜਹ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਅਗਿਆਨੁ ਮਿਟੰਤੁ ॥

ਬੇਦ ਪਾਠ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਕਾਰ ॥ ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਪੰਡਿਤ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰ ॥

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਸਭ ਹੋਇ ਖੁਆਰ ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ ॥ 791 ॥

. ‘**ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ**’ ਇਕ ਅਖਾਣ ਹੈ, ਕਹਾਵਤ ਹੈ। ਜੋ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਵਰਤਣੀ ਕੀਤੀ, ਸਾਡਾ ‘ਗਿਆਨ’ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ। ਇਹ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ, ਤਸਬੀਹ ਹੈ, ਐਗਜੰਪਲ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਰਾਹ ਦਸੇਰਾ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਦੇ ਦੁਨੀਆਵੀ ‘ਦੀਵੇ’ ਨੂੰ ਪਰਤੀਕ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਪਰ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

. ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ‘**ਬਲਦੇ ਦੀਵੇ**’ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਸ ਤੇਲ ਜਾਂ ਘਿਉ ਦੇ ਦੀਵੇ ਨੇ ਚਾਨਣ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੀਵੇ ਦੇ ਚਾਨਣੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

. “**ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ** ॥” ਕਿ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਤੇਲ ਜਾਂ ਘਿਉ ਦੇ ਦੀਵੇ ਦੇ ਬਲਣ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਦਾ ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਜਗਹ ਰੌਸ਼ਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

. ਠੀਕ !!!!! ਉਸੇ ਤਰਹ

. “**ਬੇਦ ਪਾਠ ਮਤਿ**’ ਪਾਪਾ ਖਾਇ ॥” ‘**ਬੇਦ ਪਾਠ ਮਤਿ**’ ਭਾਵ ਧਾਰਮਿਕ-ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗਰੰਥਾਂ ਬੇਦਾਂ ਦੇ ਪਾਠ-ਪਠਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ “**ਮਤਿ/ਅਕਲ/ਗਿਆਨ**”।

. (ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਕਹਹੁ ਮਤ ਝੁਠੇ’ ਝੁਠਾ ਜੋ ਨਾ ਬਿਚਾਰੈ)। ਬਾਬਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥ 1350 ॥

. ‘**ਬੇਦਾਂ ਪਾਠਾਂ ਵਾਲੀ ਮਤਿ**’ ਲੈਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵਹਿਮ, ਭਰਮ, ਪਾਖੰਡ, ਕਰਮਕਾਂਡ, ਅਡੰਬਰ ਸੂਤਕ-ਪਾਤਕ, ਸੰਗਰਾਂਦ-ਪੁੰਨਿਆਂ ਮੱਸਿਆ ਪੈਚਕਾਂ, ਗੰਡਕਾਂ ਵਾਲੀ ਵਹਿਮੀ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

. (ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਅੰਧੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥ ਥਿਤੀ ਵਾਰ ਸੇਵਹਿ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰ)ਮ3 ॥ 842 ॥

. ਮਾੜੀ ਮਤਿ ਤੋਂ ਭਾਵ ‘ਦੁਰਮੱਤ’ ਭਾਵ ‘ਪਾਪ’ ਭਾਵ ਭੈੜੀ ਸੋਚ ਨੂੰ . . . ‘ਗੁਰਮੱਤ-ਗਿਆਨ-ਸੋਝੀ’ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਗਰ ਬੇਦਾਂ ਪਾਠਾਂ ਵਾਲੀ ਮਤਿ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

. ((ਇਸੇ ਤਰਾਂ ‘ਗੁਰਮੱਤ ਗਿਆਨ’ ‘ਬੇਦ-ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਮਤਿ’ ਅਕਲ, ਬੁੱਧ, ਗਿਆਨ, ਚੰਗੀ ਸੰਗਤ, ਸਚਿਆਰਾਪਣ . . ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਭੈੜੀ ਮਤਿ-ਪਾਪ-ਮਾੜੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।))

. ਮਨੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਅਗਿਆਨਤਾ, ਦੁਰਮੱਤ, ਭੈੜੀ-ਸੋਚਣੀ, ਮਾੜੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ/ਆਦਤਾਂ, ਮਾੜੇ ਚਾਲ ਚਲਣ, ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

. “ਉਗਵੈ ਸੂਰੂ ਨ ਜਾਪੈ ਚੰਦੁ॥” ਸੂਰਜ ਦੇ ਚੜਨ ਦੇ ਨਾਲ, (ਉਗਵੈ) ਉੱਗਣ ਨਾਲ ਭਾਵ , ਉਦੈ ਹੋਣ ਨਾਲ ਚੰਦਰਮਾ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਚੰਦਰਮੇ ਦੇ ਚਾਨਣ ਦੀ ਬੁੱਕਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ।

. ((ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ਸੂਰੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਚੰਦਰਮਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵੀ ਘੱਟਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੰਦਰਮਾ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ।))

. “ਜਹ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਅਗਿਆਨੁ ਮਿਟੰਤੁ॥” ਜਿਥੇ ‘ਬੇਦ-ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਮਤਿ’ ਆ ਗਈ, ‘ਗਿਆਨ’ ਦਾ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਭਾਵ ਚਾਨਣ ਹੋ ਗਿਆ, ‘ਸਚਿਆਰਤਾ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਆ ਗਏ, . . . ਉਥੇ ਉਥੇ ਦੁਰਮੱਤ, ਅਗਿਆਨਤਾ ਮਿੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੰਧਬੁੱਧੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

. “ਬੇਦ ਪਾਠ’ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਕਾਰ”॥ ‘ਬੇਦਾਂ ਦਾ ਪਾਠ-ਪਠਨ’ ਕਰਨਾ ਕਰਾਉਣਾ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਪੂਜਾਰੀ ਨੇ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮਕਾਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਧੰਧਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮਨੁੱਖ/ਭਾਈ ਹੀ ਇਸੇ ਕਾਰ-ਧੰਧੇ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਧੰਧੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਨੁੱਖ ਇਹਨਾਂ ‘ਬੇਦ-ਪਾਠ’ ਦੇ ਧੰਧੇ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(((. ਬ੍ਰਾਹਮਣ/ਪੂਜਾਰੀ/ਪਾਂਡੇ/ਗਰੰਥੀਆਂ/ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗਰੰਥਾਂ, ਬੇਦਾਂ-ਪਾਠਾਂ ਤੋਂ ਗਿਆਨ, ਅਕਲ, ਮਤਿ, ਸੁ-ਬੁੱਧ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੇਵਲ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗਰੰਥਾਂ, ਬੇਦਾਂ-ਪਾਠਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰੇ ਪਾਠ-ਪਠਨ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ-ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ/ਧੰਧਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ‘ਬੇਦ-ਪਾਠ’ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਧੰਧੇ/ਕਮਾਈ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ-ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗਰੰਥਾਂ, ਬੇਦਾਂ ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਤੌਤਾ ਰਟਣ ਕਰਨਾ))))

. **॥ ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਪੰਡਿਤ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰ ॥** ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ/ਪੂਜਾਰੀ/ਪਾਂਡੇ /ਗਰੰਥੀਆਂ/ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗਰੰਥਾਂ, ਬੇਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਕੇ ਕੇਵਲ ਸਬਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

. ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਭੋਲੀ ਭਾਲੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਤਾਬੀ-ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਭਰਮਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਕੋਈ ਲਾਹਾ/ਫਾਇਦਾ/ਗਿਆਨ/ਮਤਿ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

. **ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਸਭ ਹੋਇ ਖੁਆਰ ॥** ਬੇਦ-ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਗਰ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਮਿਕ-ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗਰੰਥਾਂ, ਬੇਦਾਂ ਦੀ ‘ਮਤਿ’ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਕੀਤੀ, ਬੁੱਝਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਪੂਜਾਰੀਆਂ ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਪਲੈ ਕੇਵਲ ਖੁਆਰੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ, ਭਾਵ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਨਹੀਂ ਆਏਗੀ।

. **ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ ॥791 ॥** ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਫੁਰਮਾਅ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ:

. ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਤਿ ਲੈਣ ਵਾਲੇ,

. ਗੁਰੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ,

. ‘ਸਬਦ-ਗੁਰੂ’ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਕੀਦਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ,

. ਸਾਤਵਿੱਕ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੀ,

. ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭੈੜੀ ਮਤਿ (ਦੁਰਮੱਤ) ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ, ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ ਭਰਿਆ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਂਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

. ((“ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ” ਮਤਲਬ/ਭਾਵ ‘ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ-ਸਚਿਆਰਤਾ’ ਭਰਿਆ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਂਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਜਾਣਾ।))

. ((ਅੱਜ ਦਾ ਪਾਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਸੰਪਰਦਾਈ ਟਕਸਾਲੀ-ਡੇਰੇਦਾਰ ਸਿੱਖ-ਸਮਾਜ ਨੂੰ “ਸਬਦ-ਗੁਰੂ” ਗਰੰਥ ਦੀ ‘ਗੁਰਮੱਤ-ਗਿਆਨ’ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਤੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਿਆਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ---- ਟਕਸਾਲੀ-ਡੇਰੇਦਾਰ ਸਿੱਖ-ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਗਪੌੜ ਗਰੰਥਾਂ ਨਾਲ ਜਿਆਦਾ ਜੋੜ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ, ਸਰਬ ਲੋਹ ਗਰੰਥ, ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਆਦਿ)

. ਅਗਿਆਨਤਾ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਵੀ ਗਪੌੜ ਗਰੰਥਾਂ ਨਾਲ ਜਿਆਦਾ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

. ਗਪੌੜ ਗਰੰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਂਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

- . ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਅਧੀਨ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਗਪੌੜ ਗਰੰਥਾਂ ਦੀ ਕਥਾ-ਵਾਰਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
- . ਇਹਨਾਂ ਗਪੌੜ ਗਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਗਪੌੜੀ ਲੇਖਕ ਸੰਤੋਖ ਸਿਉਂ ਦੇ ਗਪੌੜੀ ਗਰੰਥ ਗੁਰ-ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਤਾਂ ਟਕਸਾਲੀਆਂ/ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਚਹੇਤਾ ਗਰੰਥ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੁਬਹ-ਸ਼ਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸੇ ਗਪੌੜੀ ਗਰੰਥ ਦੀਆਂ ਪੌਰਾਣਿਕ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- . ਲੋਕ ਵੀ ਬੜੇ ਮਗਨ ਹੋ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਰਸ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।
- . ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਗਿਆਨੀ ਜਨਤਾ ਇਹ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਂਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਅੱਜ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।)))

. ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬਦ ਵਿਚ, ਇਹ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ,

ਜਿਸ ਤਰਾਂ :

- . ਇਸ ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ/ਦੇਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ,
- . ਬਾਹਰਮੁੱਖੀ ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ,
- . ਤੇਲ/ਘਿਉ ਦਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- . ਦੀਵਾ ਬਾਲਣ ਦੇ ਨਾਲ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- . ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ/ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

. ਠੀਕ ਇਸੇ ਤਰਾਂ . . .

- . ਧਾਰਮਿਕ-ਪੁਸਤਕਾਂ, ਬੇਦਾਂ, ਗਰੰਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ/ਮਤਿ/ਗਿਆਨ,
- . ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇਰੇ/ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- . (ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰ ਬਿਨਾਸੁ ॥
- . ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੰਤ ਭੇਟਿਆ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥)ਮ5 ॥ 293 ॥

- . (ਇਨ ਬਿਧਿ ਰਾਮ ਰਮਤ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ॥
- . ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਪਛਾਨਿਆ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮ1 ॥ 220 ॥

. **ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਗਿਆਨਤਾ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ** (ਵਹਿਮ, ਭਰਮ, ਪਾਖੰਡ, ਕਰਮਕਾਂਡ, ਅਡੰਬਰ, ਅਗਿਆਨਤਾ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਚੌਦੇ, ਪੁੰਨਿਆ, ਮੱਸਿਆ, ਦਸਵੀਂ, ਇਕਾਦਸੀ, ਸੰਗਰਾਂਦ, ਮੜੀਆਂ-ਮਸ਼ਾਣਾਂ ਕਬਰਾਂ ਪੂਜਣੀਆਂ, ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਸਰਾਧ ਕਰਨੇ ਆਦਿ ਦਾ) ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ/ਬਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਆਪ ਖੁਦ ਹੈ।

. ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।

. ਕੀ ਉਸ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਲਈ ਮਾੜਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਸ ਲਈ ਸੁਖ ਆਰਾਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਕੀ ਉਸ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

. “ਫਰੀਦਾ ਲੋੜੇ ਦਾਖ ਬਿਜਉਰੀਆਂ ਕਿਕਰਿ ਬੀਜੈ ਜਟੁ ॥ ਹੰਢੈ ਉਂਨ ਕਤਾਇਦਾ ਪੈਧਾ ਲੋੜੇ ਪਟੁ ॥ 23 ॥

. (ਇਥੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਬਨਣਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਹੀ ਉਸਦੇ ਰਾਹ ਦਸੇਰੇ ਹਨ। ਠੀਕ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ/ ਤਰਾਂ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਬੱਚਾ ਸਿੱਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਇਹ ਬੱਚਾ ਵਡਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਆਪ ਲੈਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਪੜਚੋਲ/ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸਦਾ ਨਿਜੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਏਗਾ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।)

. **“ਅਗਿਆਨਤਾ”** ਰੂਪੀ ਹਨੇਰਾ/ਅੰਧੇਰਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ-ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਵਾਦੀਆਂ, ਮਾੜੀ-ਭੈੜੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਸੁਭਾਹ/ਸੋਚ ਬਣਦਾ ਹੈ।

. ਮਾੜੀਆਂ-ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਵਾਦੀਆਂ, ਮਾੜੀ-ਭੈੜੀ ਸੰਗਤ ਬਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕੋਲ/ਪਾਸ ‘ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ, ਚੰਗਿਆਈ, ਸਚਿਆਰਤਾ, ਸਾਤਵਿਕਤਾ’ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

. ‘ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ, ਚੰਗਿਆਈ, ਸਚਿਆਰਤਾ, ਸਾਤਵਿਕਤਾ’ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ, ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਉਸ ਮਹੌਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਮਹੌਲ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ‘ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ, ਚੰਗਿਆਈ, ਸਚਿਆਰਤਾ, ਸਾਤਵਿਕਤਾ’ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਮਨੁੱਖਾ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ
ਪੱਕੇ ‘ਧਰਮੀ’ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲ/ਬਣਾ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਇਹ ਲੋਕ ਅਗਿਆਨੀ ਹਨ, ਪਾਖੰਡੀ ਹਨ,

ਬੇਵਕੂਫ਼ ਹਨ, ਨਾਦਾਨ ਹਨ।

‘ਅਗਿਆਨਤ’ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ

ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ।

‘ਗਿਆਨ’ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ‘ਮਨੁੱਖਤਾ-ਇਨਸਾਨੀਅਤ’
ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

. ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ‘ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ, ਚੰਗਿਆਈ, ਸਚਿਆਰਤਾ, ਸਾਤਵਿਕਤਾ’ ਵਾਲਾ ਮਹੌਲ ਨਾ ਦੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਗਿਆਨਤਾ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਨਾਲਾਇਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ‘ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ, ਚੰਗਿਆਈ, ਸਚਿਆਰਤਾ, ਸਾਤਵਿਕਤਾ’ ਵਾਲੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ।

. ਹਰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਪੇ ਨੂੰ, ਮਾਪੇ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਵਿਚ ‘ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ, ਚੰਗਿਆਈ, ਸਚਿਆਰਤਾ, ਸਾਤਵਿਕਤਾ’ ਵਾਲਾ ਮਹੌਲ ਜਰੂਰ ਸਿਰਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ‘ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ, ਚੰਗਿਆਈ, ਸਚਿਆਰਤਾ, ਸਾਤਵਿਕਤਾ’ ਵਾਲੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇ।

. ਅਗਰ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ‘ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ, ਚੰਗਿਆਈ, ਸਚਿਆਰਤਾ, ਸਾਤਵਿਕਤਾ’ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਿਉਂਦ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ, ਉਹ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵੇਲੇ, ਉਹੀ ਬੱਚਾ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਪੜਚੋਲ/ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

. ਮਾੜੀ ਸੰਗਤ, ਮਾੜੀ ਸੋਹਬਤ, ਮਾੜੀ ਸੋਚਣੀ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇਗਾ।

. ਮਾੜੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਮਾੜੇ ਬੋਲਣ-ਚਾਲਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੇਗਾ।

. ਚੰਗੀ ਸੰਗਤ, ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰ, ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵੇਗਾ।

. ‘ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ, ਚੰਗਿਆਈ, ਸਚਿਆਰਤਾ, ਸਾਤਵਿਕਤਾ’ ਵਾਲੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੇਗਾ।

. ਮਨੱਖ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸਚਿਆਰੇ ਸੱਜਣ ਮਨੁੱਖ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ-ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

*** ਬਾਹਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਬਲਦੇ, ਚਾਨਣ ਦਿੰਦੇ ਦੀਵੇ ਦਾ ‘ਕਾਲਾ, ਹਨੇਰੇ/ਅੰਧੇਰੇ’ ਵਾਲਾ ਪੱਖ ਵੀ ਹੈ। ਪਾਸਾ ਵੀ ਹੈ।

. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬਲਦਾ ਦੀਵਾ ਆਪਣੇ ਉਪਰਲੇ ਪਾਸੇ, ਆਸੇ ਪਾਸੇ, ਆਪਣੇ ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੇ ਚਾਨਣ/ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, **ਪਰ** ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਥੱਲੇ, ਨਿਜ਼ ਦੇ ਥੱਲੇ ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

. ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਅਖਾਣ/ਮੁਹਾਵਰਾ/ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੈ,

. ਦੀਵੇ ਥੱਲੇ ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ।

. ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੀਵੇ ਥੱਲੇ ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਦੀਵੇ ਦਾ ਵਯੂਦ, ਰੌਸ਼ਨੀ/ਚਾਨਣ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

. (ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਗੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਅੱਧ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਦਿਨ ਹੈ, ਚਾਨਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਥੱਲੇ ਵਾਲੇ ਅੱਧ ਤੱਕ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਹਨੇਰਾ/ਅੰਧੇਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਰਾਤ ਹੈ। ਰੌਸ਼ਨੀ/ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਇਹ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਬਣਦੇ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। 1.ਚਾਨਣ ਵਾਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ 2.ਅੰਧੇਰੇ/ਹਨੇਰੇ ਵਾਲਾ ਪੱਖ।)

. ਮਨੁੱਖਾ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ‘ਅਖਾਣ/ਕਹਾਵਤ/ਮੁਹਾਵਰੇ’ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਆਮ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ

. **“ਦੀਵੇ ਥੱਲੇ ਹਨੇਰਾ/ਅੰਧੇਰਾ”**। ਇਹ ਅਖਾਣ ਵਰਤਿਆ ਵੀ ਮਨੁੱਖਾ ਲਈ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

. ਇਹ ‘ਅਖਾਣ/ਕਹਾਵਤ/ਮੁਹਾਵਰਾ’ ਚਾਨਣ ਦੇ ਰਹੇ ਦੀਵੇ ਦੀ/ਬਲਦੇ ਦੀਵੇ ਦੀ ‘ਸੱਚਾਈ’ ਹੈ।

. ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।.

. ਮਨੁੱਖਾ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ‘ਅਖਾਣ/ਕਹਾਵਤ/ਮੁਹਾਵਰੇ’ **“ਦੀਵੇ ਥੱਲੇ ਹਨੇਰਾ/ਅੰਧੇਰਾ”** ਦੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ :-

. ਇਸ ‘ਅਖਾਣ/ਕਹਾਵਤ/ਮੁਹਾਵਰੇ’ ਦੇ ਵਰਤਣ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ, --. ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ, ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ, ਭੈੜੀਆਂ-ਮਾੜੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਉਸਦੇ ਮਾੜੇ ਕਿਰਦਾਰ, ਮਾੜੀ ਬੋਲਚਾਲ, ਮਾੜੇ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ, ਭੈੜੇ ਆਚਰਨ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

. ਕਿ ਫਲਾਂ-ਫਲਾਂ ‘ਮਨੁੱਖ/ਭਾਈ/ਗਰੰਥੀ/ਪੂਜਾਰੀ’ ਤਾਂ **“ਦੀਵੇ ਥੱਲੇ ਹਨੇਰਾ/ਅੰਧੇਰਾ”** ਵਾਂਗ ਹੈ।

. ਜਦ ਕੋਈ ‘ਮਨੁੱਖ/ਭਾਈ/ਗਰੰਥੀ/ਪੂਜਾਰੀ’ ਬਾਹਰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

‘ਚੰਗਿਆਈ, ਸੱਚਾਈ, ਸਚਿਆਰਤਾ, ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ, ਸਾਤਵਿਕਤਾ’ ਦਾ ਲੈਕਚਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਾਠ

ਪੜ੍ਹਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਗਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ . . .

. ਪਰ ਆਪ . .

- . ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਨਿਜ਼ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿੱਲਕੁੱਲ ਉਸਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਉੱਲਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- . ਜੇ ਲੈਕਚਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਰਦਾ , ਆਪ ਉਸ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
- . ਜੇ ਪਾਠ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਆਪ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਦਾ।
- . ਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਆਪ ਉਸ ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ।
- . ਜੇ ਗਿਆਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਗਿਆਨ ਆਪਣੇ ਨਿਜ਼ੀ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦਾ।
- . ਭਾਵ ਕੀ ਉਸ ਸਮਾਜਿਕ ਮੋਢੀ/ਧਾਰਮਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰ/ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਨਿਜ਼ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- . ਵਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- . ਬਾਹਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਦਾ, ਉੱਚੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- . ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਅਜੇਹੇ ਲੋਕਾਂ, ਕਾਲੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਹੀ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਵਰਤ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਤਾਂ “ਦੀਵੇ ਥੱਲੇ ਹਨੇਰਾ/ਅੰਧੇਰਾ” ਹੈ।
- . ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ-
- . ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦੀਵੇ ਦੇ ਬਲਣ ਨਾਲ ਚਾਨਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰੌਸ਼ਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਿਵੇਂ ‘ਗਿਆਨ’ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ‘ਅਗਿਆਨਤਾ’ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇਰਾ/ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- . “ਜਿਉ ਅੰਧੇਰੈ ਦੀਪਕੁ ਬਾਲੀਐ, ਤਿਉ ਗੁਰ ਗਿਆਨਿ ਅਗਿਆਨੁ ਤਜਾਇ” ॥ਮ3 ॥ 39 ॥
- . “ਗਿਆਨੁ ਪਦਾਰਥ ਪਾਈਐ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਸੋਝੀ ਹੋਇ” ॥ਮ1 ॥ 60 ॥
- . “ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਕਟਿਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਪ੍ਰਚੰਡੁ ਬਲਾਇਆ” ॥ਮ4 ॥ 78 ॥
- . “ਬਲਿਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਬਿਨਸਿਆ ਹਰਿ ਰਤਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਲਾਧਾ” ॥ ਮ4 ॥ 78 ॥
- . “ਉਪਜੈ ਸਹਜੁ ਗਿਆਨ ਮਤਿ ਜਾਗੈ” ॥ਕਬੀਰ ਜੀ ॥ 92 ॥
- . “ ਅੰਤਰਿ ਚਾਨਣੁ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰ ਗਵਾਇਆ” ॥ਮ3 ॥ 124 ॥
- . “ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਦੀਪਕ ਉਜਿਆਰੀਆ ॥ ” ਮ5 ॥ 210 ॥
- . ਕੁੰਦਰਤ/ਕਾਇਨਾਤ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ, ਉੱਪਰ-ਨੀਚੇ ;ਗਿਆਨ ਹੀ ਗਿਆਨ’ ਪਸਰਿਆ ਹੈ, ਫੈਲਿਆ ਹੈ।
- . ਜਿਥੋਂ ਵੀ ਗਿਆਨ ਮਿਲੈ, ਲੈ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- . ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਾਪਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- . ‘ਗੁਰਬਾਣੀ’ ਗਿਆਨ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨੀਅਤ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਪਰਉਪਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼/ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਜਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- . ਸੋ, ਗਿਆਨ ਲੈਣ ਲਈ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਲਸਕ, ਚੇਸ਼ਟਾ, ਲਗਨ ਬਣੀ ਰਹਿੰਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਮਨ ਵਿਚ ਹਰ ਵਕਤ ਚਾਹ ਬਣੀ ਰਹੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਿਥੋਂ ਗਿਆਨ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮਨ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪਿਆਸ ਲੱਗੀ ਰਹੇ, ਬਣੀ ਰਹੇ।

ਧੰਨਵਾਧ।

ਇੰਜ ਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਸਿੱਡਨੀ ਅਸਟਰੇਲੀਆ

16 ਫਰਬਰੀ 2020 ।